

פנינים יקרים

מתורת רבותינו הקדושים מביאלא

- ליקוטי אמרים ככתבם וכלשונם מספרי רבותינו הקדושים •

פרשת ראה

• חלקת יהושע •

היום ברכה וקללה. (יא כו)
אז יאמר, שאל יקל אפילו תנועה קלה –
 כמו "היום" [מרמוז על השמש], שהשמש
 מנתק מעט מלמטה, אך למעלה בגלגל
 החמה מנענע כמה מילין, כן עניין של
 "ברכה וקללה".

דף ב

• דברי בינה •

ולא תאכל הנפש עם הבשר. (יב כג)
היינו, שלא תשחית לך הנפש עם הבשר.
 כי לפעמים אדם משחית נפשו ה"ו
 עם הבשר, שאוכל בתאות היצר. על כן
 אמרה תורה, שלא ישחית נפשו עם אכילת
 הבשר.

עמוד עב

• מבשר טוב •

רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא
 הנפש וגו'. (יב כג)
והנה אנו היים כיום בזמן שאין נפשו של
 אדם קצה משום עבירה, ואין מיאוס
 ובושה מעבירות המגונות ביותר, ובעולם
 של תאוה, המכנים ומחדיר בכל העולם
 תאוה וחמדה לעבירות. ולכן צריך כל אדם
 להתאמץ לעמוד ולהתנייב בעולם השוך
 תאוה וחומרני כזה, דהרי בעת שכל העולם
 עוברים עבירות, הוא כמעט בלתי אפשרי
 להיבדל מזה, שהרי מטבעו של אדם להמשך

• דברי בינה •

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה
וקללה. (יא כו)
היינו, שאני נתן לפניכם הכה שיהיה
 ברשותכם 'ברכה וקללה', כי לצדיקי
 אמת יש להם הכל ברשותם. ואמר להם
 השם יתברך 'את הברכה וגו'', דהיינו,
 שתראו להמשיך רק ברכות לכנסת ישראל,
 כי זה הוא רצונו יתברך שמו. וזה 'אשר
 תשמעו אל מצות ה' אלוהיכם, כי כך היא
 המצוה מ'ה' אלהיכם, שתמשיכו רק הברכה
 וישועות ונחמות ורפואה שלימה לכנסת
 ישראל אמן.

עמוד ע

• תורת דבי נתן דוד משידלובצא •

את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה'
אלוהיכם. (יא כו)
היינו, אם האדם שומע ורוצה באמת
 לשמוע אל מצות השם יתברך, אזי
 בא לו ברכה בעבודתו. שאף על פי שבאמת
 לעשות רצון השם יתברך אין בכוחו, שהוא
 עד אין שיעור ותכלית, אך מחמת שהוא
 רוצה באמת לעשות רצונו יתברך, הוא
 מכיין רצון השם יתברך, שזה ענין הברכה.

(דברי בינה הגדושים)

עמוד רטג

• ואלה הדברים שנאמרו לדוד •

אחרי ה' אלטיכם תלכו וגו' ובו תדבקון. (יג ה)
כי תכלית העיקר במידות היא "ובו תדבקון", – הדבק בדרכיו גמול הסדים קבור מתים בקר חולים ועיין רש"י. היינו, אם כי כל המידות הם גשמיות. אבל על האדם להכניס את חיות אלוקותו יתברך שמו בכל המידות בכל הגשמיות ובכל מה שנמצא בעולם, וזאת 'מה הוא רחום' (שבת קלג:) דהיינו, בכל המידות עיקר החיות, רק הוא יתברך שמו, ועל ידי דביקות בצדיקים באים לידי המדריגה הזאת. וזו דרשת חכמינו ז"ל על הפסוק "ולדבקה בו" ולקמן ל כג, וכי אפשר לדבוק בו והלא אש אוכלה הוא. אלא הדבק בתלמידי חכמים (ספרי ויקרא מט), גם "ובו תדבקון" הדבק בדרכיו.

ובאמת שתי הדרשות אחת הן. היינו, כי על ידי דביקות בצדיקים, באים לבחינת 'הדבק בדרכיו'. ולכן כשמתקנים את כל המידות ומביאים בהם רק את חיות אלוקותו יתברך שמו באים לתכלית העיקרית שהיא מידת מלכות הכוללת את כל המידות.

פרשת לך עמי טז

• תורת הרה"ק מלענטשנא •

ושרפת באש העיר.

למה נשפכה החימה בעיר הנידחת על העיר ועל בתיה. אם בני העיר הטאו מה הטאה העיר וכל בתיה. ההסבר הוא, אם עיר שלמה הטאה סימן שהקולר תלוי בעיר, באופייה ומראה בתני השכיכות

כמנהג אנשי העולם. כמ"ש הרמב"ם (פרק ו מהלכות דעות הל"א) "דרך ברייתו של אדם, להיות נמשך בדעותיו ובמעשיו אחר ריעיו וחבריו, נוהג כמנהג אנשי מדינתו". נמצא, שצריך לעמוד לא רק כנגד עצם התאוות, אלא אף כנגד טבעו וברייתו המושכו אחר מעשי חבריו ואנשי מדינתו וכל העולם.

ושכרם של העומדים בנסיונות זמנים השפלים והמזוהמים הללו הוא בבחינת [ישעיה סד ג] "עין לא ראתה אלקים יעשה למחכה לו". שהרי איתא במשנה מסכת מכות (כג): "ר"ש בר רבי אומר, הרי הוא אומר (דברים יב) 'רק חזק לבלתי אכול הדם כי הדם הוא הנפש וגו'', ומה אם הדם שנפשו של אדם קצה ממנו הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאוה להן ומחמדתן, הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיוכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות". ע"כ.

מעתה הרי בנקל הוא לשער כמה שכר יזכה בעומדו והתייצבו בנסיונות הזמנים הללו, שכר נשגב מאוד בחינת עין לא ראתה. וכן מסוגלים העתים הללו במאוד יותר מכל הזמנים שהיו בישראל להגביה עצמו ולהתקרב בתשובה בניקל מאוד, כמו שביארנו בפתיחת הדברים שכפי גודל הנסיונות הם גם ימי טובה לישראל, שיכולים לזכות בהם הרבה בגשמיות ורוחניות לו ולדורותיו ועד סוף כל הדורות. להביא בזה ולהשלים ענין תיקון "סוף כל הדורות". ולהביאנו לעולם זך וטהור ונקי שעובדים בו להשי"ת כראוי. ויתן השי"ת שנוכה לזה אכ"ר.

עקבתא דמישחא, פתיחה

כנגד מדה, היינו אבידה או גניבה בלי עדים, בכדי שלא יוכל לגבות ממנו. אבל אם האדם מתנהג עצמו במדת רחמנות, או מדת חסידות כנגד חברו, אז נתעורר רחמנות והסדים כמו כן למעלה כנגד אותו האיש, גם כן מדה כנגד מדה, כנאמר "ונתן לך רחמים ורחמך", ולכאורה הוא כפל לשון.

אבל הדיקדוק בתיבת 'לך רחמים', שנתן הקדוש ברוך הוא בלב איש שיתנהג עם מדות רחמנות, כדי שעל ידי כן יתעורר מדת הרחמנות עליו למעלה גם כן. והן הן הדברים שנדרשו בספרי על פסוק זה, יעו"ש. נז"ל: כל זמן שאתה מרחם על הבריות מרחמים עליך מן השמים, אין אתה מרחם על הבריות, אין מרחמים עליך מן השמים.

פרשת שופטים עמי רכט

• מבשר טוב •

ונתן לך רחמים ורחמך. (יג יח) **ובאמת** על ידי שהאדם מקנא קנאת ה' צבאות, זוכה הוא לחיות גדולה בעבודת השם יתברך. ויתבאר על פי מה שמצינו בעיר הנידחת דכתיב (יג טו-יח): "הכה תכה את ישבי העיר ההוא לפי הרב החרם אותה ואת כל אשר בה ואת בהמתה לפי הרב, וגו'. למען ישוב ה' מחרון אפו, ונתן לך רחמים ורחמך והרכך כאשר נשבע לאבותיך, וגו'".

והיינו, שלכאורה נראה כאכזריות להרוג עיר שלימה אנשים נשים וטף, אלא, שכיון שעושים זאת לכבוד השם יתברך - דבר זה מעורר רחמים וחמלה, ולא יקבל על ידי זה ח"ו מדת אכזריות. שבאם האדם נוהג על פי דיני התורה, אזי

והחמדה שבה, כי מקומות השעשועים הם סרסורים לעבירה וכוח שמושכת לשחיתות של בני העיר. (אמרות חכמה)

עמוד מח

• חלקת יהושע •

ונתן לך רחמים וכו'. (יג יח) **על** פי אמרי הרב [בעל ה'תניא'] זצלה"ה (אגרת התשובה פ"ו) 'וישוב אל ה' וירחמהו', שהאיש ישראל צריך לרחם על עצמו, על חלק אלוקי [שיש בקרבו, ובהטאיו הורד והושפל מאנרא רמא לכירא עמיקתא]. וכוה יוכן 'ונתן לך רחמים וכו'', שתבוא לדעת כזה, שתרחם על עצמך, על חלק אלוקי שבקרבך. ואז 'ורחמך', בזה תתעורר רחמים בכלל ובפרט.

וזה "והוא יחמול עליך המלה" (קבלת שבת), - באם שתרחם על עצמך, אז תעורר רחמים רבים. [וכו']. "וזה ענין 'תפלת ישראל', להתפלל על חלק אלוקי שבקרבך. וזה [יבמות קה:]: 'המתפלל] צריך שיתן עיניו למטה, ואז 'לבו למעלה', נתקשר בזה למעלה בשרשו.

פרשת ויגש דף עו

• תולדות אדם •

ונתן לך רחמים ורחמך. (יג יח) **לפעמים** אם אדם עושה מדות אכזריות נגד חברו שלא כדיו, כמו היוק גניבת ממון, הגם שבדין למטה אינו יכול לברר את הדבר, מחמת שאין עדים, או איזה שארי מעמים, שאינו יכול לגבות ממנו בדין שלמטה, אז מתעורר כנגד זה האיש למעלה גם כן מדות אכזריות כמו כן, מדה

אמנם השם יתברך ברוב חסדו מלמד עלינו זכות, ומשיבו: הלא ראה איך הצדיקים המה, שכל כספם ויגיעם תלויים בהם, וכאשר בא שמיטה נשמט להם הכל ואף על פי כן אינם נועלים דלת בפני הלויים ומלויים תמיד, וכיון שהם מלויים ומשמטים כספיהם בעבור רצוני כן גם אני מידה במידה אשמט עונותיהם. וזה שאמר הכתוב שם "פן קרא עליך", היינו הס"מ המקמרג, "והיה בך חטא" היינו של כל השנה. ודברי פי חכם חן. (תפארת הצדיקים)

עמוד קסג

• מנשך טוב •

ולא ירע לבכך בתתך לו. (טו י)
מערתה נבין את גודל המדרגה של עבודת ה' בעקבתא דמשיחא, שמאחר שמוכח דאפילו כשרוצה ליקח מטבע זו וכא לידו מטבע אחרת, כבר נחשב ליסורים, אם כן בודאי כשעובדים להשם יתברך בעקבתא דמשיחא, בהרגשה שאינו כראוי וכנכון, ואין מרגישים סיפוק כלל, ואינו מתעלה כפי רצונו, ונמצא שחיו אינם חיים, ומכל מקום הוא מתגבר ומשתדל בכחותיו בכל מה שיכול, הרי ודאי דוהו עבודת השם מתוך יסורים רוחניים, והוא פועל בזה גדולות ונצורות.

גם אפשר ללמוד מכך, דכאשר צריך להכניס ידו לכיסו ולהוציא ממעותיו לצדקה, הרי ודאי דזה חשיב גם כן ליסורים שמכפר הכל. ובודאי כאשר עושה זאת ברצון טוב, שהוא חלק ממצוות נתינת צדקה, וכמו שכתוב "ולא ירע לבכך בתתך לו". הרי ודאי דנתינת צדקה עם כוונה טובה – בודאי מכפרים עליו.

עקבתא דמשיחא פ"ז

אף אם הורג אנשים נשים ומף ואת כל בהמתם, על ידי זה זוכה לכהנית – זנתן לך רחמים ורחמך, שעוד זוכה למידת רחמנות, והוא משום שהקב"ה סובל כמה שאין הולכים בדרך התורה והמצוות, ועל ידי הקנאות במצוות ה', מונעים צער מהשם יתברך וזוכים לרחמנות מהקב"ה.

במדבר פ"ט

• דברי בינה •

עשר תעשר את כל תבואת זרעך. (יד כב)
שאתה תעשר את כל תבואת זרעך, שכל תבואת זרעך יהיה מעשר – כמו שהמעשר הוא מבורר שהוא חלק השם יתברך, כך כל תבואת זרעך יהיו ידועים לך שהוא חלק השם יתברך כמו המעשר. וזה (בראשית כח כב) "וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך", שהכל יהיה כמו המעשר, שהוא לך שהוא חלק השם יתברך, כך אדע שאין לי זולת חלקך.

פרשת ויצא עמי קצז

• היהודי הקדוש •

ולא תתן לו וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא. (טו ט)
דלכאורה כל זאת מיותר, דפשיטא דבכל המצות כן הוא דמי שעובר עליהם יש בו חטא. וגם יש להבין כמה שאמר "קרא עליך לה'", שלא מצינו בשאר לשון הזה, אך הענין הוא: דהנה רבי סובר עיצומו של יום הכיפורים מכפר אפילו בלא תשובה, ונתהוה מזה בשמים קטרוג גדול על ישראל, דבכל יום הכיפורים טוען הס"מ היתכן שיעשו בני ישראל עונות כל השנה, והיום הזה יום הכיפורים יהיה מכפר.